

Verkondiging zondag 4 september 2022 De Schutse, Uithoorn – Bidden

ds. Sibilla Verhagen

Lezingen: Matteüs 21 vers 18-21 en Psalm 77 vers 1-11

Geliefden van onze Heer,

Bidden. Als wij nadenken over bidden kan het gaan over resultaat. Gebedsverhoring noemen we dat. Of bidden iets oplevert, het effect van ons gebed. We zijn vaak oorzaak en gevolg-denkers. En er zijn zelfs onderzoeken die de proef op de som nemen. Voor de ene groep zieken wordt wel gebeden en de andere niet, tenminste niet georganiseerd. En daarna wordt gemeten of er meer genezing in de ene groep heeft plaatsgevonden. Nogal onethisch onderzoek, maar dat terzijde. Het geeft aan dat we bidden en resultaat snel met elkaar in verband brengen. We verlangen soms zo naar resultaat. En ook uit eigen ervaring kan ik enige resultaten vertellen.

Ooit werkte ik ergens bij een groot bedrijf, en op gegeven moment wist niet meer wat ik daarmee aan moest. Ik bad die avond: Heer, geef mij duidelijkheid. De volgende morgen kreeg ik te horen dat ik kon vertrekken. En wat doe je dan in een bedrijf met vele kantoortuintjes? Je vlucht naar het toilet. Daar gezeten bad ik: 'Ok, Heer, ik moet toegeven: duidelijk is het zeker, maar het doet wel pijn'. Ik heb meegemaakt dat er na mijn gebed een wonderbaarlijke genezing plaatsvond waar de arts versteld van stond, want wat er gebeurt was kon echt niet. En er werd zelfs een andere arts bijgehaald. In de katholieke kerk had ik daar punten voor gekregen, in aanloop naar de zaligverklaring. Maar gelukkig bestaat er in deze kerken niet zo'n onzalig systeem - He, als Elia een mens is zoals wij – Elia die bad en het regende niet, Elia die bad en het regende wel - dan moeten we geen enkel mens zalig willen verklaren.

Ik kan je vertellen dat ik een keer woest was op God en ik voluit gemeend uitriep: 'Maar zo ga ik niet met U verder, bekijk het maar!' En direct veranderde ik, zo direct als de vijgenboom verdorde, direct veranderde ik van afkeer in een innige vrede, in vrede met onze God, het was wonderlijk, en daarbij: mijn omgeving veranderde ook.

Ik kan je vertellen van mijn oprechte gebed als tiener: dat mijn vader zou stoppen met drinken. Het gebeurde niet. En ik constateerde: God laat het kwaad bestaan. En na tien jaar lang daarvoor te bidden, ben ik met die bede gestopt. Mijn verlangen naar mijn vaders genezing was op en ik dacht dat God niet op een onoprecht gebed te wachten zat. Nadat ik tien jaar gestopt was met voor hem te bidden, stopte mijn vader met drinken.

Ik kan je vertellen over vele gebeden voor zieken, voor genezing en herstel waar toch echt zeer naar verlangd werd, maar het gebeurde niet, ze bleven ziek, ze stierven zelfs.

Bidden en resultaat. Ook de Matteüstekst trekt ons naar het resultaat, het spectaculaire resultaat. Een boom vol in het blad, en dan: pats boem, morsdood. Een berg, als nu iets staat als huis dan is het een berg, maar die zich toch verplaatst. Wou, te gek, het onmogelijk is mogelijk! - Maar de focus bij bidden op resultaat, hoe begrijpelijk ook, brengt ons op een dwaalspoor. Soms zelfs op zo'n groot dwaalspoor dat we stoppen met bidden of er zelfs er niet aan beginnen. Want door het uitblijven van resultaat hebben we de neiging om te stoppen met bidden, want: het is toch nutteloos zo'n gebed. Bij het uitblijven van resultaat komt de zelfbeschuldiging al snel op: is mijn geloof dan niet groot genoeg of heb ik soms niet goed gebeden? Geeft God wel om me? Door de onzekerheid over het resultaat beginnen we niet aan bidden, bang als we zijn dat ons gebed faalt of om teleurgesteld te raken. Maar bij bidden gaat het niet in de eerste plaats om resultaat.

Bij bidden gaat het om iets anders. Als je bidt richt je je tot God, tot de Allerhoogste. Op het moment dat we bidden, zetten wij onszelf in relatie tot God. Bidden geeft de relatie gestalte. Die relatie is er natuurlijk altijd wel. Maar bidden maakt die relatie expliciet en tijdens dat bidden leef je die relatie. Je buurman is altijd je buurman. Maar op het moment dat in contact treedt, een praatje maakt, samen iets doet, gebeurt er iets tussen jou en de buurman. Bidden tot God lijkt op dat praatje of dat samen iets doen. Met bidden ga je de relatie aan met God. En dat, die relatie aangaan, dat is waar het bij bidden om gaat. Wij bidden niet om het resultaat. Wij bidden omdat God ons iets doet, of omdat God ons interesseert, of omdat wij ons willen verbinden aan de Allerhoogste.

Een relatie heb je niet in de hand. Dat is altijd spannend. Want onszelf hebben we maar ten dele in de hand, maar de ander al helemaal niet. Een relatie verandert voortdurend, is nooit gestold, leeft al het ware. Een relatie geef je telkens weer gestalte, bij elk contact stap je opnieuw de relatie met een ander in. In een gezonde relatie zoek je naar de ander wie hij of is, en breng je jezelf in, je laat je zelf zien wie jij bent. Zo ook in die relatie met God, zo ook in dat gebed. Daarbij ben je niet in de eerste plaats gericht op wat de ander voor je doet of kan, maar wel wie die ander is, en wie jijzelf daarin bent. Als je Jezus verder ziet in Matteüs, dan leeft Hij in innige verbondenheid met God. Hij bidt ook zonder dat we over resultaat lezen. Hij bidt ook, terwijl hij God ruimte geeft om niet te doen waar hij zo erg naar verlangt, waarin hij God laat zijn. Dat gebed in Getsemane: 'niet mijn wil, maar uw wil geschiedde'. Bij bidden gaat het niet in de eerste plaats om het resultaat maar omdat wij ons met God willen verbinden.

Niet dat bidden daarmee persé makkelijker wordt. Maar wel dat het heel normaal is dat bidden ook worstelen kan zijn, zoals elke relatie dat kan zijn. En ook dat bidden best spannend kan zijn, zoals elke relatie dat kan zijn.

Nu is het niet zo dat wat de ander voor je doet of betekent er helemaal niet toe doet. Want wat de ander wel of niet doet, is niet los te zien bij wie die ander voor je is. Het resultaat van een relatie en de relatie zelf, kunnen we niet helemaal scheiden van elkaar. En dit zie je zo goed gebeuren in die Psalm 77.

In Psalm 77 wordt geworsteld, en hoe. Er is grote nood en er is geen redding. En die hopeloze situatie slaat direct terug op wie God voor de Psalmdichter is. God zou een God van redding zijn, maar daar wordt nu sterk aan getwijfeld. En zelfs zo sterk: God lijkt wel een ander! God, ik dacht te weten wie je was, maar met Wie heb ik nu van doen?! De pijn en de teleurstelling worden volop geuit, het beest wordt zeg maar volop in de bek gekeken. Het is worstelen, het doet erg pijn. Maar zo treedt de Psalmdichter wel in relatie tot die Allerhoogste. Het is heel normaal voor een gelovige dat bidden pijnlijk kan zijn. Ook doordat resultaat uitblijft. Maar het is niet normaal voor een gelovige om je terug te trekken uit de relatie, of om de relatie maar niet aan te gaan. Het is niet normaal voor een gelovige om maar niet te bidden.

Hoe zit het nu met dat 'geloof' en het resultaat van ons bidden? In Matteüs lezen we die laatste zin: alles zal gebeuren, als je maar gelooft. Is geloof dan een voorwaarde? En: is het resultaat van ons gebed het gevolg van de mate van ons geloof?

Ja, geloof is een voorwaarde. Namelijk dat bidden niet zonder geloven kan. Geloven is een relationele eigenschap. Je gelooft, in God. Je vertrouwt, óp God. Geloven dat in de Bijbel bij gebed hoort, gaat niet over geloven in jezelf. Geloven dat bij gebed hoort, gaat niet over geloven in de kracht van andere mensen. Geloven dat bij gebed hoort, gaat niet over geloven in een betere wereld. Nee, geloven dat hoort bij gebed gaat over geloven in God. En daarmee is geloof bij gebed iets relationeels, iets van ons en God.

En door in gebed te gaan, geloof je al he? Want met dat je bidt, ga je de relatie met God aan. Je ziet van jezelf af en richt je tot God. Je ziet van de woelige wereld om je heen af en wend je blik tot God. En dat kan al snel he? Dat is dan weer niet zo ingewikkeld. Geloof zo klein als een mosterdzaadje is daarvoor meer dan genoeg. Zo'n klein geloof is voor iedereen te doen, is voor iedereen haalbaar. Iedereen is bij machte in gebed tot God te gaan. Iedereen is bij machte te kiezen voor de vrijheid van gebed.

Nog één ding over het resultaat van ons bidden en ons geloof. Dat soms spectaculaire resultaat of dat resultaat dat zo ontstellend kan uitblijven.

Geloven is geloven in God. Geloof is vertrouwen dat God God is, de Allerhoogste, vertrouwen op Gods goedheid, vertrouwen op Gods onmetelijke macht. En het is Gods macht die het resultaat geeft. Het is die God, die Allerhoogste, die het resultaat geeft - of niet geeft. De Allerhoogste is daarin vrij te zijn wie Hij of Zij is en vrij te doen of niet te doen, de Allerhoogste heeft een eigen wil. Het is dus niet de maat van ons geloof die het resultaat van ons gebed bepaalt. Voor dat resultaat moeten we bij God zijn.

Amen